

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : การเข้าถึง โอกาสในการได้รับบริการทางการศึกษาของประชาชนชาวเขา

ชื่อผู้เขียน : นายนิวัฒน์ ตามี

ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต : สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยงยุทธ	เปลี่ยนแดง	ประธานกรรมการ
อาจารย์ วิสุทธิ์ วานิช		กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. ชูเกียรติ ลิ้มสุวรรณ		กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การเข้าถึง โอกาสในการได้รับบริการทางการศึกษาของประชาชนชาวเขา มีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาการเข้าถึง โอกาสในการได้รับบริการทางการศึกษา และเงื่อนไข และปัจจัยที่เอื้อ หรือเป็นอุปสรรคต่อโอกาสทางการศึกษาของประชาชนชาวเขา และ เพื่อศึกษาผลกระทบจากการเข้าถึง โอกาสทางการศึกษาที่มีต่อวิถีการดำเนินชีวิต ด้านสังคม เศรษฐกิจ และ วัฒนธรรม

วิธีการศึกษาวิจัย ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการสัมภาษณ์แบบ ทางการและไม่เป็นทางการ การสังเกต และการสนทนากลุ่ม โดยทำการศึกษาที่หมู่บ้านดอยช้าง หมู่ที่ 3 ตำบลลาววี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาวิจัยดังนี้

โอกาสเข้าถึงทางการศึกษาของคนในชุมชนไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับช่องทางบริการ คนในชุมชนที่เข้าถึง โอกาสทางการศึกษา ได้แก่กลุ่มผู้นำ คณะกรรมการ ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีผู้ให้การอุปถัมภ์ มีการศึกษาสูงมาก่อน ข้อมูลข่าวสารดี สติปัญญาดี เป็นต้น ส่วนคนในชุมชนที่มี โอกาสเข้าถึงทางการศึกษาน้อย หรือเข้าไม่ถนัดถึง ได้แก่ กลุ่มคนยากจน ครอบครัวแตกแยก

เงื่อนไขและปัจจัยที่เอื้อหรือเป็นอุปสรรค จำแนกได้ 2 ประเภท คือ เงื่อนไขและปัจจัยที่มาจากภายในชุมชนในฐานะผู้รับบริการ ได้แก่ความต้องการทางการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว วัฒนธรรมและจารีตประเพณี ข้อจำกัดในทรัพยากรธรรมชาติ และเงื่อนไขและปัจจัยที่มาจากภายนอกชุมชนในฐานะผู้ให้บริการ ได้แก่ การขยายตัวของรัฐ เอกชน ธุรกิจ เอกชน และการสื่อสาร นโยบายรัฐเกี่ยวกับชาวเขา การดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ การคมนาคม การแพร่กระจายข่าวสาร และอิทธิพลระบบตลาด

ผลกระทบจากการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา มีทั้งในเชิงบวกและในเชิงลบดังนี้ ผลกระทบในเชิงบวก คือทำให้ชุมชนมีความเจริญขึ้น หรือโครงสร้างพื้นฐานของชุมชนได้รับการพัฒนา ได้แก่ ความเป็นอยู่ ถนน ประปา สาธารณสุข สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ คนส่วนใหญ่ได้รับการศึกษา สามารถพูด อ่าน เขียนภาษาไทยได้ ได้รับสัญชาติ บัตรประจำตัว ประชาชนมากขึ้น และชุมชนได้รับการยอมรับจากคนส่วนใหญ่จากภายนอกชุมชน ส่วนผลกระทบในเชิงลบ พบว่าระบบการศึกษาดั้งเดิมของชุมชนถูกทำลาย ส่งผลเชื่อมโยงไปถึงปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาระบบสังคม วัฒนธรรมและระบบเศรษฐกิจของชนเผ่าถูกทำลาย และศักยภาพชุมชนอ่อนแอไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมทางสังคมได้

Thesis Title : Accessibility to Educational Opportunity of Hilltribe People

Author : Mr. Niwat Tamee

M.Ed. : Nonformal Education

Examining Committee : Assist. Prof. Yougyuth Plian-padung Chairman
Lecturer Wisut Wanit Member
Assoc. Prof. Dr.Chukiat Leesuwan Member

Abstract

The objective of this research was to study accessibility to educational Opportunity of Hilltribe People and the conditions and factors facilitating or impeding such access, as well as the social, cultural and economic impacts on their lifestyle.

Qualitative research methods were used including formal and informal interviews, observation, and focus groups. The study was conducted in Doi Chang Village, Moo 3, Wawi Sub-district, Mae Suai District, Chaingrai Province.

The results were as follow:

Educational access among members of the community was unequal and depended on a number of factors including: position in the village (e.g. leader, committee member), economic status, financial support, previous level of education, information, intellect, etc. Persons with little educational access included persons in poverty, from

broken homes, without financial support or adequate information, without interest, and with less intellectual ability.

Factors facilitating or impeding educational access can be classified into two groups: Internal factors-educational desires, family economic status, culture and traditions, and natural resource limitations-and External factors - government, private and media expansion, government policy on hill tribes, practices and programs of various agencies, communications, dissemination of information, and market forces.

The impacts of educational access were both positive and negative. Positive impacts included community prosperity and development of basic infrastructure(e.g. living standards, roads, water supply, public health, facilities, education of the majority of residents, Thai language skills, increased Thai citizenship, increased recognition of the community from the outside). Negative impacts included destruction of the indigenous education system leading to other problems, such as destruction of tribal socio-cultural and economic systems and reduction of community potential to the point of not being able to control social behavior.
